

LUTHERSK KIRKETIDENDE 2012

Redigert av: Professor Harald Hegstad, kapellan Sunniva Gylver,
universitetslektor Sjur Isaksen og prost Kristin Moen Saxegaard
Redaksjonssekretær: Prest/konsulent Eyolf Berg

147. årgang – JANUAR-DESEMBER 2012
FORLAGT AV LUTHER FORLAG; OSLO

REDAKSJONELLE ARTIKLER:

I Jesu navn skal all vår gjerning skje (Harald Hegstad)	1
Når en kirke brenner (Kristin Moen Saxegaard)	25
Gudstjenesten og den fremmede (Harald Hegstad)	53
Det ikke helt lukkede rom (Sjur Isaksen)	77
Menneskeutvikling og menighetsutvikling (Sunniva Gylver)	97
Misjon (Kristin Moen Saxegaard)	125
Syng en ny sang for Herren! (Sjur Isaksen)	149
Hvor sosialkapitalistiske er vi? (Sunniva Gylver)	185
En kirke å være stolt av? (Harald Hegstad)	209
Regnbuesang (Kristin Moen Saxegaard)	233
Folkekirke og motkultur = sant? (Sunniva Gylver)	261
21. mai og veien videre (Harald Hegstad)	285
Morgendagens bønn (Sjur Isaksen)	313
Rakel gråter over sine barn... (Kristin Moen Saxegaard)	337
Presten: Hva slags bibelleser er jeg? (Sunniva Gylver)	357
Apokatastasis og kirkens lære (Harald Hegstad)	381
Livsfortellinger og dødsfortellinger (Sjur Isaksen)	405
Hva er god kirkelig beredskap? (Kristin Moen Saxegaard)	441
Bønn (Sunniva Gylver)	469
Drop-in-kirken (Sjur Isaksen)	489
Luthersk og katolsk (Harald Hegstad)	509
Reform-tiden (Kristin Moen Saxegaard)	533

ARTIKLER OG DEBATTINNLEGG ETC.:

Et levende håp (Erling Pettersen)	4
Livet leves når vi møter hverandre (Eyolf Berg)	6
Jews for Jesus – verdens mest kjente jødemisjon (Torkild Masvie)	8
Den vanskelige dialogen (Knut Alfvåg)	10
Seminar om åndskrefter og åndskamp (Boe Johannes Hermansen)	12
Av nåde, ved tro (Ingeborg Midttrømme)	27
Den tidligste kristentid i viken (Karl Frode Hilton)	28
Om frelse og fortapelse (Knut Alfvåg)	31
Uenighet, splittelse og de kirkelige konsekvenser (Knut Alfvåg, Joachim Grün, Sverre Langeland og Dag Øivind Østereng)	33
Evaluering av kirkevalget 2011 og demokratireformen i Den norske kirke avsluttet (KIFO)	37
Forvalter av Guds mysterier (Tor B. Jørgensen)	56
Biskoper på åremål? (Dag Magnus H. Havgar)	57
En salig blanding (Turid Ekeland)	60
"Jews for Jesus" – jødemisjon med "dispensjonalistisk" grunnsyn og kristenjonistisk tilnærming (Jens Olav Mæland)	65
Taushetsplikt og avvergeplikt – Noen praktisk-teologiske anførsler (John Egil Rø)	79
Taushetsplikt og avvergeplikt i møte med barn og unge (Elisabeth Torp og Lennart Persson)	83
Svar til Carissimi (Harald Hegstad)	87
I tjeneste med mysteriet (Ole Chr. M. Kvarme)	100
Menighetsutvikling i folkekirken (Erling Birkedal, Harald Hegstad og Turid Skorpe Lannem)	102
Gravferd for dødfødt barn (Knut Kittelsaa)	107
Hvor norsk skal en norsk bibeloversettelse være? (Sverre Bøe)	111
Bibelbruk og gudstjeneste (Morten Alsvik)	113
Jews for Jesus (Torkild Masvie)	114
Svar til Hegstad (Knut Alfvåg, Joachim F. Grün, Sverre Langeland, Dag Øivind Østereng)	115
Hva har misjon å si for hvordan vi er kirke i dag? (Ingvald Andersen Frøyen)	127

Hva har misjon å si for hvordan vi er kirke i dag? (Jørn Lemvik).....	130
7 på kirkemøtet om misjon (Ragnhild Kristensen)	132
Prestens største fristelse (Halvor Nordhaug)	135
Sluttreplikk til Carissimi (Harald Hegstad)	137
Kriterier for sammensetning av kirkens salmebok (Åge Haavik)	151
En dobbel salmebegivenhet (Tore Kopperud)	153
Bedre med én bok i hånden ... (Jan Terje Christoffersen)	159
Hva skal vi synge i kirka? (Espen Andreas Hasle)	162
Trenger menighetene en ny salmebok? (Sindre Skeie)	165
Julekveldsvisa som salme (Lars Erlend Kielland)	167
Abraham og Svein (Svein Tindberg og Sunniva Gylver)	187
Ut av komfortsonen (Anne Sender og Sunniva Gylver).....	190
Et muslimsk ungdomsblikk på "Abrahams barn" (Iqra Mushtaq Khan)	192
Vær ikke redd, for jeg er med deg (Solveig Fiske)	212
Uro og forvirring om Herrens bønn (Bjørn Sandvik)	213
Den vanskelige bønnen (Harald Kaasa Hammer)	214
Gud er den som leder (Gunnar Innerdal).....	216
Ledelse og organisering etter enhetsmodellen (Magne Lerø).....	218
"Jews for Jesus" – ein sluttreplikk (Jens Olav Møland).....	223
I forsoningens tjeneste (Tor Singaas).....	235
Å være luthersk majoritetskirke i en økumenisk kontekst (Martin Junge).....	237
Fadervårs sjette bønn (Hans Kvalbein).....	241
Kort kommentar til Harald Hegstad (Ole Fredrik Kullerud)	243
Kort replikk til Kullerud (Harald Hegstad)	244
Skaperverk og bærekraft – revidert prosjektplan (Kirkemøtet 2012).....	264
En tredje vei i klimakampen? (Lars Ove Kvalbein).....	267
Troende, miljøengasjert politiker (Shoaib Sultan).....	271
Hva i vår kirkeforståelse er viktig å vektlegge i arbeidet med ny kirkeordning? (Solveig Fiske).....	288
Kan lovprisning av Gud erstattes av "velsignelse" av Gud? (Hans Kvalbein).....	291
Kommentarer til valgmulighetene i "Ordning for hovedgudstjenesten for Den norske kirke" (Knut Alfsvåg)	295
Liturgisk forvirring (Bjørn Sandvik)	297
Gud bærer oss fortsatt (Gunnar Innerdal)	298
Om tidsperspektivet i Bibel 2011s oversettelse av Gen 2,4 og forholdet mellom skapelsesfortellingene (Tor Magnus Amble)	316
Svar til Sandvik og Innerdal (Hans Kvalbein).....	318
Ein viktig og lite påakta sjanger (Rolv Nørvik Jakobsen).....	339
"Og de drakk seg fulle sammen med ham" (Arild Vøllestad)	344
Jeg tror (visst) på Den hellige ånd (Fred Riktor).....	347
Musikk, en del av hverdagen – en forsmak på himmelen (Knut Gunnar Sellevold).....	359
Begrepsforvirring i kirkeordningsdebatten: "Virksomhet" i kirken" (Per Kristian Aschim)	365
Å velsigne Gud (Ingeborg Mongstad-Kvammen, Gunnar Johnstad og Anders Aschim)	367
Svar til Fred Riktor (Geir Otto Holmås).....	369
Hans Urs von Balthasar og alle menneskers frelse (Gunnar Innerdal)	384
Kommer alle til å bli frelst til slutt? (Ragnar Skottene)	388
Mellomtilstanden – apokatastasis' forutsetning (Idar Kjølsvik).....	391
Forteljning som meningsskapende arberid i møte med døden (Oddgeir Synnes).....	408
Jeg og døden-grupper (Ingebrigt Roen og Anne Hirsch)	412
Den nødvendige død (Sjur Isaksen)	416
Bispeord til vigsling og velsigning (Egil Morland)	443
Fra himmelsk frelse til hysterisk helse (Ådne Njå)	449
Gud frister ingen, men han setter oss på prøve (Jan Songstad)	452
Ledelse og arbeidsgiveransvar – en kommentar til Per Kr Aschim (PF) (Marit Halvorsen Hougsnæs)	455
Gud vil ha vår lovsang, ikke vår "velsignelse" (Hans Kvalbein).....	457
Å oversette Første Mosebok (Anders Aschim)	459
Å tie rett om Gud (Sturla J. Stålsett).....	472
Ungdommens kirkemøte 2012 utfordrer forkynnerne (Ungdommens kirkemøte)	476
Apokatastasis og teologisk grunnlagstenkning (Per H. Andersen).....	478
Virksomhet, ledelse og arbeidsgiveransvar (Per Kristian Aschim).....	481
Familiekatekisme og lærebok (Harald Kaasa Hammer)	491
Sokneprest Gustav Aagaard (Trond H. F. Kasbo)	493
Hva er god kirkelig beredskap? (Paul Erik Wirgenes og Guro Hellgren).....	497

Mer om apokatastasis og kirkens lære (Harald Hegstad)	498
En kort kommentar til Per H. Andersen (Ragnar Skottene)	499
Sluttreplikk til Per Kristian Aschim (Marit Halvorsen Hougsnaes)	500
Katolsk økumenikk gjennom femti år (Else-Britt Nilsen)	511
Andre Vatikanconsil – Impulser til felles kristen fornyelse? (Ole Chr. M. Kvarme)	516
Apokatastasis – og bekjennelsen (Per H. Andersen)	520
Kristen teologi i morgendagens verden (Kjell Olav Sannes)	535
Har kirken en (felles) lære? (Harald Hegstad)	541

SØNDAGSTEKSTEN – KIRKEÅRET 2011-12 – 2. REKKE

Kristi Forklarelsesdag: Mark 9,2–13 (Terje Holmedahl)	16
Fastelavnssøndag: Joh 12,20–33 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	18
Askeonsdag: Matt 12,38–42 (Elin Lunde)	42
1. søndag i fastetiden: Matt 16,21–23 (Lise Horn)	44
2. søndag i fastetiden: Luk 7,36–50 (Hilde Barsnes)	46
3. søndag i fastetida: Mark 9,17–29 (Tore Skjæveland)	67
4. søndag i fastetiden: Joh 3,11–16 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	69
Maria Budskapsdag: Luk 1,46–55 (Torbjørn Holt)	71
Palmesøndag: Matt 26,6–13 (Sjur Isaksen)	89
Skjærtorsdag: Luk 22,14–20 (Frode Granerud)	91
Langfredag: Mark 14,26–15,37 (Kjell A. Skartseterhagen)	93
Påskentatt / Ottesang: Mark 16,1–8 (Dag Øivind Østereng)	118
Påskedag: Matt 28,1–8 (Øystein I. Larsen)	120
2. påskedag: Luk 24,36–45 (Even Borch)	122
2. søndag i påsketida: Joh 21,15–19 (Per Kristian Sætre)	139
3. søndag i påsketiden: Joh 10,1–10 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	141
4. søndag i påsketiden: Joh 13,30–35 (Martin Aalen Hunsager)	143
1. mai: Luk 14,12–14 (Elin Lunde)	172
5. søndag i påsketiden: Luk 13,18–21 (Lise Horn)	174
6. søndag i påsketiden: Matt 7,7–12 (Hilde Barsnes)	176
Kristi himmelfartsdag (17. mai): Matt 22,17–22 (Tore Skjæveland)	196
Søndag før pinsen: Joh 3,16–21 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	199
Pinseaften: Joh 7,37–39 (Torbjørn Holt)	201
Pinsedag: Joh 14,15–21 (Sjur Isaksen)	224
2. pinsedag: Joh 6,44–47 (Frode Granerud)	226
Treenighets søndag: Luk 10,21–24 (Kjell A. Skartseterhagen)	228
2. søndag i treenighetstiden: Joh 3,26–30 (Dag Øivind Østereng)	250
2. søndag i treenighetstiden: Joh 3,26–30 (Øystein I. Larsen)	252
3. søndag i treenighetstiden: Matt 16,24–27 (Eyolf Berg)	254
4. søndag i treenighetstiden (Sankthansdagen / Jonsok): Matt 11,7–14 (Elin Lunde)	256
4. søndag i treenighetstida (Sankthansdagen / Jonsok): Matt 11,7–14 (Even Borch)	258
5. søndag i treenighetstiden: Matt 7,21–29 (Martin Aalen Hunsager)	276
Aposteldagen / 6. søndag i treenighetstiden: Matt 16,13–20 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	278
7. søndag i treenighetstida: Luk 19,1–10 (Per Kristian Sætre)	280
8. søndag i treenighetstiden / Minnegudstjeneste etter 22.07.11: Mark 12,37b–44 (Elin Lunde)	307
9. søndag i treenighetstiden (Olavsdagen / Olsok): Luk 9,23–26 (Lise Horn)	309
10. søndag i treenighetstiden: Matt 18,21–35 (Hilde Barsnes)	327
11. søndag i treenighetstida: Mark 2,23–28 (Tore Skjæveland)	330
12. søndag i treenighetstiden: Luk 8,1–3 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	331
13. søndag i treenighetstiden: Luk 12,41–48 (Torbjørn Holt)	334
Vingårdssøndag / 14. søndag i treenighetstiden: Luk 17,7–10 (Sjur Isaksen)	349
15. søndag i treenighetstiden: Luk 10,38–42 (Frode Granerud)	351
16. søndag i treenighetstiden: Matt 5,10–12 (Kjell A. Skartseterhagen)	353
17. søndag i treenighetstiden: Luk 7,11–17 (Dag Øivind Østereng)	371
Mikkelsmesse: Luk 10,1–2.16–20 (Øystein I. Larsen)	373
18. søndag i treenighetstida: Matt 8,5–1 (Even Borch)	376
19. søndag i treenighetstiden: Joh 7,14–17 (Martin Aalen Hunsager)	379
20. søndag i treenighetstiden: Mark 10,2–9 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	396
21. søndag i treenighetstida: Luk 16,19–31 (Per Kristian Sætre)	398
Bots- og bønnedag: Luk 18,9–14 (Elin Lunde)	399
Allehelgensdag: Matt 5,13–16 (Hilde Barsnes)	423
24. søndag i treenighetstida: Luk 12,35–40 (Tore Skjæveland)	426

25. søndag i treenighetstiden: Matt 14,22-34 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	428
Domssøndag / Kristi kongedag: Matt 25,1-13 (Torbjørn Holt)	430

KIRKEÅRET 2012-13 – 3. REKKE

1. søndag i adventstiden: Luk Matt 21,10-17 (Sjur Isaksen)	461
2. søndag i adventstiden: Joh 16,21-24 (Frode Granerud)	464
3. søndag i adventstiden: Joh 5,31-36 (Kjell A. Skartseterhagen)	465
4. søndag i advent: 2 Kor 1,18-22 (Dag Øivind Østereng)	483
Julaften: Luk 2,1-20 (Øystein I. Larsen)	484
Julenatt/ottesang: Matt 1,18-25 (Martin Aalen Hunsager)	486
Juledag: Joh 1,1-14 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	501
2. juledag (Stefanusdagen): Joh 16,1-4a (Per Kristian Sætre)	503
Romjulsøndag: Luk 2,25-35 (Elin Lunde)	505
Nyttårsaften: Matt 11,25-30 (Lise Horn)	523
Nyttårsdag (Jesu navnedag): Matt 18,19-20 (Hilde Barsnes)	525
Kristi åpenbaringsdag: Joh 1,29-34 (Heidi Westborg Steel)	527
2. søndag openberringstida: Kol 1,15-20 (Rolf Kjøde)	529
3. søndag åpenbaringstiden: Joh 1,15-18 (Stig Kaarstad)	549
Såmannssøndag: Matt 3,24-30 (Jeffrey Huseby)	551
Kyndelsmesse: Luk 2,22-40 (Knut Hallen)	552

FRA BOKFRONTEN:

Berit Okkenhaug: Når jeg skjuler mitt ansikt (Sjur Isaksen)	13
Göran Larsson: Skamfert (Sjur Isaksen)	14
Marie Farstad: Skammens spor (Sjur Isaksen)	14
Joseph Ratzinger / Benedikt XVI: Jesus Fra Nasaret II (Morten Erik Stensberg)	42
Stig Wernø Holter, Ragnar Grøm, Vigdis Berland Øystese (red.): Nytt norsk salmeleksikon (Jan Terje Christoffersen)	169
Svein Tindberg: Abrahams barn (Anne Grete Listrøm)	193
Cora Alexa Døving og Berit Thorbjørnsrud (red.): Religiøse ledere. Makt og avmakt i norske trossamfunn (Harald Hegstad)	194
Sjur Isaksen: Ordet gjennom året (Kjell A. Skartseterhagen)	245
Mari og Paul Erik Wirgenes: Fra søndag til søndag (Kjell A. Skartseterhagen)	246
Olav Skjevesland: Ord til tro (Kjell A. Skartseterhagen)	247
Harald Kaasa Hammer: La tekstene tale (Sjur Isaksen)	249
The Green Bible (Estrid Hessellund)	274
Matthew Sleeth: The Gospel According to the Earth (Estrid Hessellund)	275
Peter Halldorf: Hellig år (Morten Erik Stensberg)	301
Teologisk tidsskrift (Harald Hegstad)	303
Sverre Bøe og Geir Otto Holmås: Ordet blir norsk. Norske bibeloversettelser 1945–2011 (Glenn Wehus)	305
Jan Sievert Asmussen: Ord virker (Fredrik Saxegaard)	320
Maria Ottensten og Tina Johansson: Predikan växer fram (Fredrik Saxegaard)	321
Tomas Sjödin: Et brustent halleluja (Morten Erik Stensberg)	324
Torleiv Austad, Hans Kvalbein og Lars Østnor: Troens ABC (Hilde Fylling)	419
Torleiv Austad: Kristologi – en innføring	542
Erling Birkedal, Harald Hegstad og Turid Skorpe Lannem (red.): Sammen i forandring. Refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken og Menighetsutvikling i folkekirken. Erfaringer og muligheter	545

TEMANUMRE:

Taushetsplikt og avvergeplikt	nr. 4
Misjon	nr. 6
Ny salmebok	nr. 7
Abrahams barn	nr. 8
Skaperverk og bærekraft	nr. 11
Apokatastasis	nr. 16
Liv og død	nr. 17
Det annet Vatikankonsil 50 år	nr. 21

VEDLEGG:

Register til Tekstbok for Den norske kirke 2011	nr. 4